

Byggnadsminnesförklaring jämlikt lagen om byggnadsminnen (1960:690, senaste lydelse 1976:440) av Sparbankshuset på fastigheten Odin nr 3, Umeå centrum, Umeå kommun, Västerbottens län

(3 bilagor)

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Sparbankshuset på fastigheten Odin nr 3, Västra Rådhusgatan 5, 902 47 Umeå, har väckts av länsantikvarien i Västerbottens län den 1 juni 1976.

Byggnadsnämnden i Umeå har avgivit yttrande den 16 augusti 1976 och förklarat sig inte ha något att erinra mot byggnadsminnesförklaring av bankhuset.

Fastighetens ägare, Västerbottens Sparbank, har genom beslut i bankens styrelse den 7 december 1978 godkänt föreslagna skyddsföreskrifter, dock med vissa undantag beträffande vilka rum som skall omfattas av byggnadsminnesförklaringen. Överenskommelse om omfattningen har sedermera träffats mellan banken och länsantikvarien.

Sparbankshuset i Umeå försvarar en plats i svensk arkitekturhistoria som exempel på den nationella tegelstilen på 1910-talet. Torben Grut - Stockholms stadions arkitekt - signerade ritningarna 1915 och två år senare stod byggnaden klar. Som entreprenör deltog byggnadsfirman Bäckström & Strömberg, Umeå.

Fasaderna är klädda med handslaget tegel i en för tiden karakteristisk gråröd ton. Mot Storgatan och Västra Rådhusgatan har fasaderna en stram och enkel prägel med en vertikal indelning av breda lisener (band) i tunn relief. De mellanliggande väggytorna upptas i de övre våningarna av höga tätspröjsade fönster, i bottenvåningen av fönster med korgbågig avslutning. Den sparsamma yttre dekoren i form av balkonger, smidesgaller, trappräcken etc är utförd efter Gruts detaljritningar.

Detsamma gäller dekorationen i byggnadens inre - stucktaket, dörrar, lister och boaseringar - allt av hög konst-

närlig och hantverksmässig kvalitet. Arkitektens aktiva medverkan som formgivare även av inredningsdetaljerna är typisk för denna tid.

I Västerbottens byggnadshistoria är Sparbankshuset i Umeå unik. Ingen annan byggnad i länet kan under 10-talet uppvisa en så hög arkitektonisk och byggnadsteknisk kvalitet.

I Umeå centrum där träbebyggelsen i två våningar var helt dominerande vid denna tid representerade det nya Sparbankshuset en utvecklingsoptimism.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen (1960:690, senaste lydelse 1976:440) Sparbankshuset på fastigheten Odin nr 3 i Umeå för byggnadsminne. Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter för byggnaden.

Skyddade delar

1. Byggnaden får inte rivas.
2. Byggnadens fasader mot Västra Rådhusgatan och Storgatan samt gavelfasaden mot väster, vilka markerats med streckad linje på de till beslutet hörande planritningarna får inte ombyggas eller på annat sätt förändras.
3. I de rum som på nämnda planritningar likaledes markerats med streckad linje får den befintliga rumsindelningen inte ändras och inte heller ingrepp göras i äldre fast inredning, såsom dörrar, fönster, golv- och taklistor, boaseringar, dörr- och fönsterfoder och kakelugnar.

Underhåll

Underhållsåtgärder som berör de delar av byggnaden som omfattas av byggnadsminnesförklaringen skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

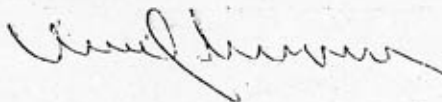
Dispens

Länsstyrelsen kan enligt 3 § byggnadsminneslagen lämna dispens från skyddsföreskrifter "om ändringen finnes nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller eljest kan anses påkallad av särskilda skäl...". Till ansökan om ändring skall fogas ritning och arbetsbeskrivning och arbetet skall ske under antikvarisk kontroll (förordning den 9 december 1960 om byggnadsminnen, 1960:961, senaste lydelse 1976:441).

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga (formulär 2).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sven Johansson jämte ledamöterna Ragnar Brännström, Bert Ove Bäckman, Torsten Gavelin, Marita Hansson, Margareta Hedlund, Erik Johansson, Sigvard Larsson, Yngve Lauritz, Karl-Erik Lundström, Hilding Lövbom, Jan-Ivan Nilsson, Carl Schmidt och Göran Svanberg.

I den slutliga handläggningen deltog även länsantikvarie Karin Eriksson, föredragande, länsråd Harry Forsell, förste länsassessor Stig Rönnblad och länsarkitekt Märta Saarm.

Sven Johansson

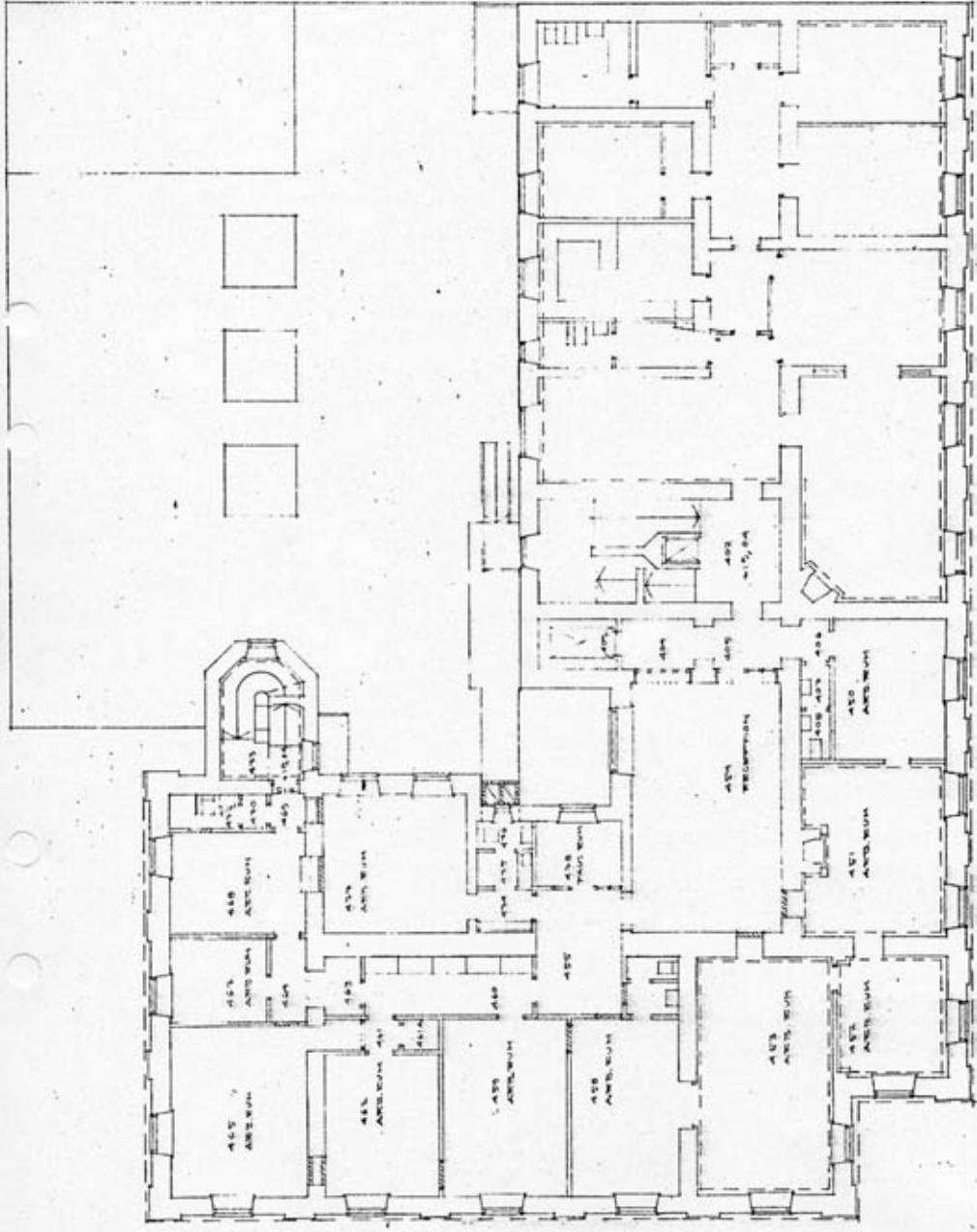
Karin Eriksson

Bilagor

3 planritningar
 Fotobilaga
 Besvärshänvisning

Kopia till

inskrivningsdomaren (rek + mb)
 byggnadsnämnden (rek + mb)
 riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
 för eventuellt överklagande (rek + mb)
 riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesregistret
 kammarrätten i Sundsvall för laga kraft
 läns museet
 kulturnämnden
 planenheten
 juridiska enheten
 länsantikvarien
 styrelsens ledamöter och suppleanter (35)

1:100
 1:200
 1:500
 1:1000
 1:2000
 1:5000
 1:10000

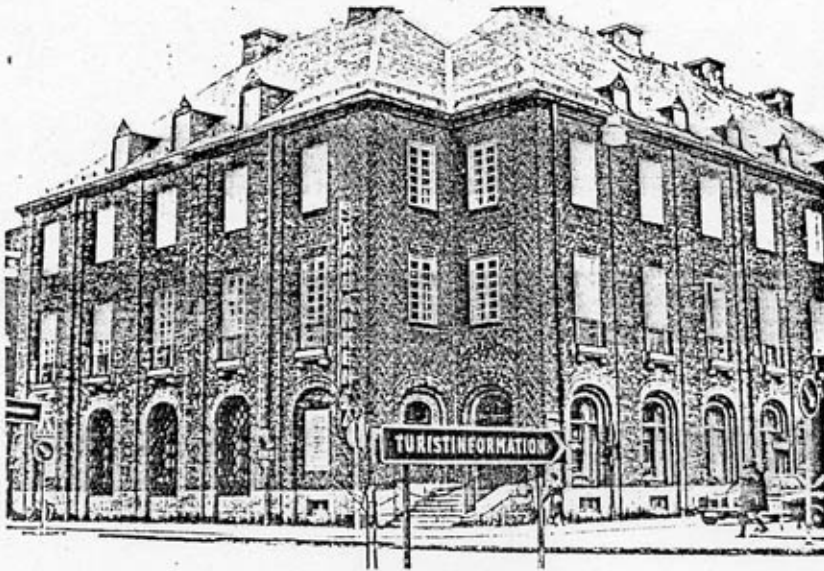
SAC
 MASSALAARIN ARKITEHTTORI
 EELI
 KALLIO

VASTERBOTTENS SPARBANK
 KODIN 3 UMEÅ
 PÄRVALDUSTEHTÄVÄ
 VÄLJING 2. TR.
 PÄIVÄMÄÄRÄ 1910

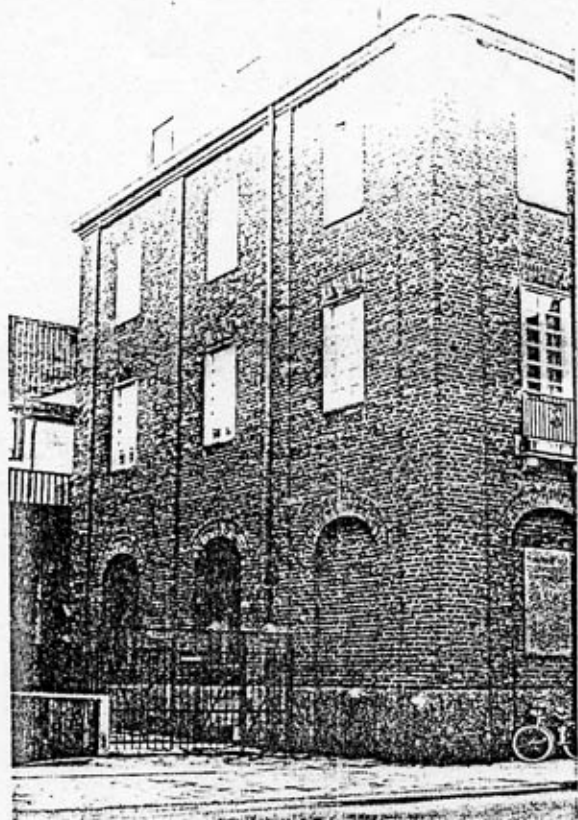
1:100
 1:200
 1:500
 1:1000
 1:2000
 1:5000
 1:10000

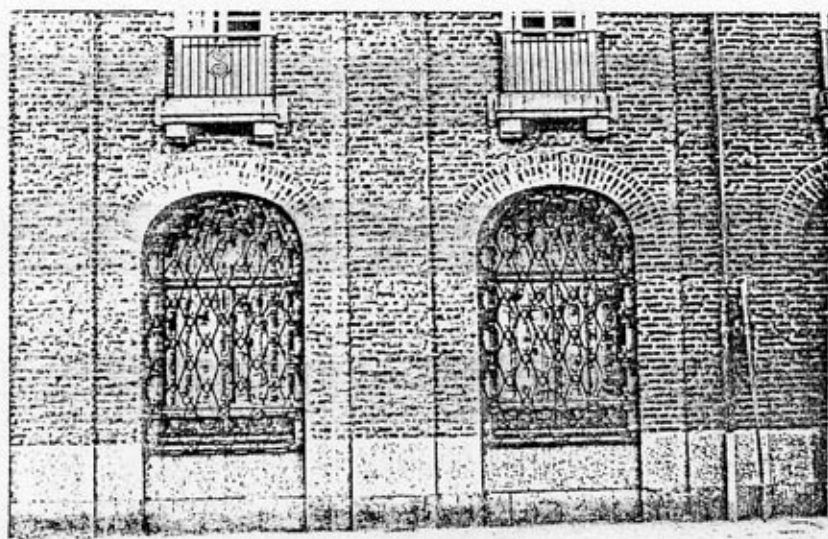
Fasaden mot Västra Rådhusgatan K 958:2

Fasaden mot Storgatan K 958:3

Gårdsfasaden K 958:5

Fönster mot Storgatan K 958:4